



Educació per canviar-ho tot

Propostes educatives pel Pacte per Barcelona

Fundació Jaume Bofill

Barcelona - 10/06/2020

Introducció

La crisi de la covid-19 ha posat de manifest les mancances del sistema educatiu i ha agreujat les desigualtats. Davant d'aquesta situació d'emergència cal exigir mesures sòlides en matèria educativa que permetin garantir l'equitat entre tot l'alumnat.

Barcelona no té una estratègia de ciutat que alineï tots els actors implicats en l'educació i els esforços que realitzen per assumir reptes definits. Aquesta absència d'una aposta forta per l'educació suposa molts riscos davant l'augment immediat i profund de la vulnerabilitat de l'alumnat a causa de la crisi sociosanitària i el tancament dels centres educatius.

En aquest moment és important que l'Ajuntament de Barcelona prengui les regnes i dibuixi una fulla de ruta per garantir el dret a l'educació de tots els infants i joves. Aquestes directrius han de conduir la política educativa no només durant aquests mesos de xoc, sinó d'ara en endavant. Per tant, les actuacions que ara s'implementin han de marcar l'inici d'una nova estratègia de ciutat que vingui per quedar-se.

Índex

1. CAP BARRERA A L'EDUCACIÓ

MESURA 1. Disposar d'un registre ampli, fiable i actualitzat d'alumnat vulnerable

MESURA 2. Garantir la gratuïtat de les activitats complementàries, materials, sortides i colònies per a tot l'alumnat vulnerable

MESURA 3. Implementar un Pla 1x1 per universalitzar l'accés als dispositius digitals

MESURA 4. Promoure plans de capacitació parental sobre acompanyament educatiu i eines digitals

MESURA 5. Garantir el servei de menjador a tot l'alumnat de primer cycle de educació infantil, primària i secundària en centres vulnerables

2. UN SISTEMA ESCOLAR QUE NO SEGREGA

MESURA 6. Intensificar els mecanismes de lluita contra la segregació escolar a partir d'una ampliació del Pla de Xoc

MESURA 7. Enfortir les aules d'acollida i millorar les dotacions per aquests dispositius

3. VINCLE, PERSONALITZACIÓ I CONTINUÏTAT

MESURA 8. Augmentar la dotació de recursos de personal pels centres amb més complexitat per assegurar l'equivalència educativa

MESURA 9. Intensificar la tasca orientadora amb l'alumnat de secundària i amb les seves famílies

MESURA 10. Prevenir l'absentisme escolar mitjançant un sistema de beques salari

4. OPORTUNITATS EDUCATIVES MÉS ENLLÀ DE L'ESCOLA

MESURA 11. Crear registres educatius 360 vinculant les activitats fora escola amb la informació del RALC dels alumnes

MESURA 12. Garantir l'oferta de suport escolar a tots els centres vulnerables

MESURA 13. Modificar els mecanismes de dotació de beques d'estiu i millorar l'acompanyament de les famílies vulnerables

MESURA 14. Iniciar un pla de personalització educativa per l'estiu

MESURA 15. Afavorir el reforç de la competència lectora durant l'estiu i més enllà

1. Cap barrera a l'educació

La reconstrucció de les oportunitats educatives a Barcelona no serà possible si no s'eliminen les barreres d'accés als recursos i serveis educatius.

La universalització de l'accés a les oportunitats educatives és especialment important considerant que:

- Molts mesos d'absència a l'aula han perjudicat en major mesura els aprenentatges dels alumnes procedents de famílies amb menys capital econòmic i cultural.
- Els últims mesos s'han posat de manifest situacions de vulnerabilitat que ja hi eren però que estaven invisibilitzades.
- La crisi de la covid-19 ha agreujat la situació de les famílies més vulnerables.
- L'augment de l'atur ha fet créixer el nombre de famílies desafavorides a Barcelona.

MESURA 1. Disposar d'un registre ampli, fiable i actualitzat d'alumnat vulnerable

JUSTIFICACIÓ

La crisi actual ha augmentat el nombre d'alumnat en risc d'exclusió educativa. Ara són més els infants i joves vulnerables perquè moltes famílies que ja estaven en situació desfavorida han vist la seva situació agreujada.

Actualment la vulnerabilitat s'observa des de diferents perspectives amb diferents finalitats: donar beques menjador, fer una distribució equilibrada de l'alumnat, control de l'absentisme escolar... **Un sistema de detecció més afinat, ampli o coordinat permetria donar una millor resposta a la vulnerabilitat actual i delimitar quins haurien de ser els destinataris de les actuacions prioritàries.**

MECANISME

Fer una detecció de casos de nova vulnerabilitat i vulnerabilitat agreujada per disposar d'un registre fiable d'alumnat sobre el que desplegar actuacions prioritàries. Per detectar de manera eficaç aquestes situacions és necessari **actualitzar alguns paràmetres** per anar més enllà dels casos detectats de risc de pobresa severa (entorn el 10% d'alumnes).

S'han de considerar perfils com ara: els nous beneficiaris del fons social, alumnat absentista, germans d'alumnes del Pla de Xoc o NESE B, alumnes que no han mantingut contacte amb el centre educatiu durant el confinament, alumnes sense connectivitat a casa, usuaris dels Serveis Socials, alumnes amb beca menjador al 50% o el 100%, unitats de convivència en risc (famílies monomarentals, infants a càrrec dels avis, llars amb sobreocupació), famílies en infrahabitatges, alumnes nouvinguts...

Per aconseguir aquestes dades s'ha d'organitzar un dispositiu de treball conjunt entre tots els agents amb dades sobre l'alumnat i les famílies: Ajuntament, Consorci d'Educació, escoles, Serveis Socials...

MESURA 2. Garantir la gratuïtat de les activitats complementàries, materials, sortides i colònies per a tot l'alumnat vulnerable

JUSTIFICACIÓ

Actualment no hi ha gratuïtat dels serveis i activitats que, més enllà de l'escolarització, són recursos educatius valuosos.

Respecte al material de treball escolar, les sortides i les colònies escolars, les famílies en sufraguen el cost a partir de les quotes que posen els centres. Pel que fa a les activitats complementàries, són sufragades en els centres concertats per part de les famílies a partir de les quotes corresponents. El pagament d'aquestes quotes suposa una barrera d'accés als aprenentatges per l'alumnat amb menys recursos.

Per garantir les oportunitats educatives de tot el conjunt de l'alumnat cal suprimir les barreres econòmiques d'accés als recursos i activitats vinculats a l'educació obligatòria.

MECANISME

El Pla de Xoc Contra la Segregació i per a la Igualtat d'Oportunitats i Èxit Educatiu per al curs 2019-2020 estableix recursos compensatoris per als centres educatius que escolaritzin alumnes vulnerables segons les característiques indicades en el Pla de P3 i 1r d'ESO (aquest any, el Pla escalarà i seran quatre els nivells afectats). Les ajudes pels centres públics són de 240 euros per alumne i any en concepte de material escolar, llibres de text i sortides, i 160 euros per alumne i any en concepte de colònies; pels centres concertats, 240 euros per alumne i any en concepte de material escolar, llibres de text i sortides, 160 euros pe alumne i any en concepte de colònies, 610 euros per alumne i any en concepte d'activitats complementàries, i 120 euros per alumne i any en concepte de serveis escolars.

Actualment, són menys del 10% dels alumnes de P3 i 1r d'ESO els beneficiaris del Pla de Xoc. **Cal ampliar les ajudes a tots els nivells i ajustar els criteris de consideració perquè s'ajustin als nous casos de vulnerabilitat** (famílies que han quedat recentment en situació d'atur, famílies que han vist deteriorada la seva situació econòmica...).

MESURA 3. Implementar un Pla 1x1 per universalitzar l'accés als dispositius digitals

JUSTIFICACIÓ

La bretxa digital entre les llars fa que l'alumnat d'entorns socials i culturals més desfavorits tinguin moltes més dificultats que la resta per seguir el curs de forma telemàtica.

Probablement el curs vinent combinarà moments d'aprenentatge presencial i moments d'educació en línia. **Per garantir l'accés a les oportunitats educatives per tot l'alumnat és necessari que tots els infants i joves puguin fer servir dispositius digitals a casa.**

Durant el confinament, Barcelona va entregar 5.267 dispositius digitals amb connexió amb l'objectiu de reduir la bretxa material. No obstant això, cal que aquests dispositius siguin adequats per seguir les classes online i que estiguin a disposició de l'alumnat sempre que calgui.

MECANISME

S'han de distribuir dispositius electrònics amb connexió en les llars on no se'n disposi o la dotació sigui insuficient.

Cal desenvolupar un Pla 1x1 similar al que va començar a implementar la Generalitat en 2011 (Educat 1x1) que permeti que tots els alumnes de primària i secundària tinguin accés a un Chromebook (no tableta o mòbil, sinó un portàtil que serveixi per fer un bon seguiment de les classes *online*). Aquests dispositius haurien de tenir, a més, connectivitat.

Perquè l'accés sigui realment universal, **cal assegurar la gratuïtat per tots aquell alumnat identificat com a vulnerable i fixar un copagament per a la resta per tarifació social.** Aquests dispositius no haurien de quedar-se en custodia al centre educatiu, sinó que cada alumne hauria de poder endur-se'l a casa, també durant els períodes de vacances.

MESURA 4. Promoure plans de capacitació parental sobre acompanyament educatiu i eines digitals

JUSTIFICACIÓ

Més enllà de la desigual disponibilitat de dispositius tecnològics, hi ha fortes diferències en l'acompanyament que l'alumnat rep a l'hora d'aprendre des de casa.

Aquesta bretxa d'ús es refereix a una desigualtat "subjectiva", és a dir, a la possibilitat de gaudir d'un entorn que orienti sobre com utilitzar aquestes tecnologies i recursos de manera efectiva i autònoma. Aquestes desigualtats tenen una clara correspondència amb el nivell socioeconòmic i cultural de les famílies.

Per tant, per garantir un bon aprenentatge des de casa **cal assegurar un seguiment adequat des del centre educatiu i un suport parental suficient.**

MECANISME

Cal oferir programes formatius en capacitació parental i eines digitals a les famílies vulnerables perquè puguin acompanyar l'aprenentatge des de casa amb més facilitats.

Les activitats de capacitació es poden vehicular a través de les AFA. No obstant això, aquestes associacions són habitualment més febles als centres vulnerables, pel que cal establir la convocatòria de subvencions per centres complexos amb l'objectiu de dinamitzar-les.

Les subvencions anirien dirigides a la contractació d'activitats formatives adreçades a les famílies i tindrien un triple efecte: orientar la implicació educativa de pares i mares en l'àmbit domèstic, capacitar-les en eines digitals per a l'acompanyament a l'escolaritat dels seus fills i filles, i fomentar la seva participació en la vida de l'escola.

MESURA 5. Garantir el servei de menjador a tot l'alumnat de primer cicle de educació infantil, primària i secundària

JUSTIFICACIÓ

La jornada contínua de matí a l'ESO ha comportat en molts casos la supressió del servei de menjador escolar i el tancament dels instituts a les tardes. Això és un pas enrere en la protecció dels drets dels adolescents i en la reducció de les desigualtats educatives, especialment pels joves més vulnerables.

La jornada compactada i la supressió del servei de menjador produeixen una menor participació en les activitats fora escola generant desigualtats educatives. Per tant, aquest sistema genera una cobertura insuficient dels drets dels infants: educació, inclusió, equitat, salut i lleure.

MECANISME

És fonamental garantir que tot l'alumnat pugui accedir al servei de menjador, especialment aquells provinents de centres complexos. Per això hi ha dues vies que es poden seguir: passar a jornada partida als instituts d'alta i molt alta complexitat en cas que tinguin jornada compactada o mantenir la jornada actual però habilitant una cantina escolar. En qualsevol dels dos casos s'hauria d'habilitar un espai on els alumnes poguessin menjar i caldria dotar-los de les beques menjador necessàries.

Per altra banda, **cal que l'Ajuntament de Barcelona modifiqui urgentment els criteris generals per concedir les beques menjador del proper curs**, ja que consideren els ingressos de l'any 2019 i la situació econòmica de moltes famílies s'ha deteriorat recentment a causa de la crisi sociosanitària de la covid-19. Per tant, s'ha d'incloure una revisió dels ingressos recents per valorar la concessió de les beques menjador. A més, l'alumnat dels centres de molt alta complexitat haurien de tenir accés al serveis de menjador de forma gratuïta de forma automàtica.

2. Un sistema escolar que no segrega

La segregació escolar és un dels problemes més greus del sistema educatiu i hi ha evidències que les crisis econòmiques l'empitjoren. Tot i que Barcelona porta anys desenvolupant polítiques per afrontar el problema, els nivells de segregació continuen massa alts.

En aquests centres amb gran concentració d'alumnat vulnerable respecte al seu entorn, els alumnes tenen una diferència educativa de 2,5 anys de mitjana respecte als centres no segregats. Aquesta diferència suposa una forta vulneració del dret a la igualtat d'oportunitats educatives. A més, l'existència de centres segregats suposa un greu risc per la cohesió social de la ciutat.

MESURA 6. Intensificar els mecanismes de lluita contra la segregació escolar a partir d'una ampliació del Pla de Xoc

JUSTIFICACIÓ

La crisi actual ha augmentat el nombre d'alumnat en risc d'exclusió educativa. Ara són més els alumnes vulnerables i moltes famílies que ja estaven en situació desafavorida han vist com aquesta s'agreujava.

Actualment la vulnerabilitat s'observa des de diferents perspectives amb diferents finalitats: donar beques menjador, fer una distribució equilibrada de l'alumnat, control de l'absentisme escolar... Un sistema de detecció més afinat, ampli i coordinat permetria donar una millor resposta a la vulnerabilitat actual i delimitar quins haurien de ser els destinataris de les actuacions prioritàries.

MECANISME

El Pla de Xoc contra la segregació i per a la igualtat d'oportunitats i èxit educatiu va iniciar-se el curs 19-20 amb la finalitat de millorar els mecanismes de lluita contra la segregació escolar.

Cal ampliar l'abast i la intensitat del Pla promovent una nova detecció d'alumnat vulnerable a tots els centres educatius (públics i concertats) i a tots els nivells d'escolarització segons uns indicadors de detecció més amplis i ajustats a la realitat actual. S'hi ha d'incloure a tots els alumnes detectats, tant als centres educatius com els alumnes de nova incorporació, en els beneficis del Pla. Per altra banda, cal que Barcelona activi altres mesures com el bloqueig de grups on hi ha molta complexitat i han quedat vacants per evitar que rebin matrícula viva. A més, de cara al curs vinent, és necessari fer una reducció de ràtio inicial als centres ordinaris sense complexitat per garantir que puguin acollir un major volum d'alumnes de fora de termini i matrícula viva. A més, cal repartir a tots els alumnes que es matriculin durant el fora de termini i la matrícula viva segons els criteris del Pla de Xoc, establint quotes màximes d'alumnat NESE. Seria fonamental també incloure en aquests criteris de distribució equilibrada els NESE C (per raó d'origen).

MESURA 7. Enfortir les aules d'acollida i millorar les dotacions per aquests dispositius

JUSTIFICACIÓ

El període d'absència a classe ha provocat que molts alumnes nous no hagin tingut contacte amb la llengua vehicular durant molt temps. És important que quan tornin a les aules es trobin amb l'atenció necessària per poder participar de totes les oportunitats educatives.

Les aules d'acollida poden jugar un paper especialment important per l'atenció de l'alumnat nouvingut el curs vinent. Aquests dispositius serveixen per atendre l'alumnat de manera integradora, inclusiva i personalitzada d'acord amb les seves necessitats emocionals, lingüístiques, socials i culturals.

No obstant això, **cal canviar els criteris de dotació de les aules d'acollida i potenciar el seu rol perquè puguin desenvolupar les seves funcions correctament.**

MECANISME

Les dotacions actuals per a les aules d'acollida no tenen en compte l'evolució del nombre d'alumnes nous dels centres educatius. **Cal dotar de més recursos els centres al llarg del curs en funció de les noves incorporacions de fora de termini i matrícula viva.** Així també es facilitarà que no tots els alumnes nous es matriculin a centres educatius on ja hi ha aules d'acollida i que ja tenen un nombre considerable d'alumnat d'origen estranger, sinó que es podran repartir de manera més equilibrada entre tots els centres de la ciutat.

D'altra banda, cal oferir una setmana de preparació prèvia al començament del proper curs per a l'alumnat d'aula d'acollida, especialment perquè molts d'ells no han estat en contacte amb el català durant els mesos de confinament i l'estiu. Per això s'hauria de demanar la incorporació dels LIC al centre abans del començament del curs i fer un parell d'hores diàries de preparació amb conversa i lectura en concepte de *school readiness*.

3. Vincle, personalització i continuïtat

La vinculació amb el centre educatiu és un dels factors principals per garantir la continuïtat educativa de l'alumnat. Perquè existeix aquest vincle, ha d'haver-hi un acompanyament per part de l'equip del centre i un esforç per trobar vies personalitzades d'aprenentatge, especialment pels alumnes amb més risc educatiu.

L'abandonament escolar és l'últim pas al que arriba un alumne que no se sent part del seu centre, que no té l'orientació necessària o pel que els costos de l'escolarització són massa alts. Es tracta d'un fenomen que posa en qüestió els fonaments del sistema educatiu.

MESURA 8. Augmentar la dotació de recursos de personal pels centres amb més complexitat per assegurar l'equivalència educativa

JUSTIFICACIÓ

El període d'absència de classes ha tingut conseqüències més greus per l'alumnat més vulnerable.

A Barcelona hi ha centres amb una major proporció d'alumnat amb risc educatiu en relació amb el seu entorn. Aquest centres són catalogats com a centres d'alta i molt alta complexitat.

Per reduir els impactes negatius d'aquesta crisi sobre l'alumnat més vulnerable, **cal establir mesures que garanteixin l'equivalència educativa entre tots els centres de la ciutat**. Per tant, s'ha de destinat un major volum de recursos addicionals per als centres complexos.

MECANISME

Incrementar significativament la plantilla i els professionals necessaris (tècnics d'integració social, educadors socials, psicòlegs, mediadors) per assegurar una acollida adequada i un seguiment dels alumnes i famílies que més suport necessiten.

Aquesta ampliació garantiria la possibilitat de treball en grups flexibles i reduïts, l'ampliació d'hores lectives de suport per a l'alumnat que ho necessiti, el seguiment telemàtic dels estudiants i un reforçament de les tasques d'acció tutorial (amb alumnes i famílies).

S'ha de contactar amb els centres vulnerables i fer un inventari dels recursos de personal necessaris per desenvolupar aquest curs amb les garanties educatives adequades i fer ampliacions de la dotació durant el curs si calgués.

Una vegada detectades les necessitats, s'haurà de prioritzar i augmentar la dotació de recursos pels centres vulnerables en el marc del Programa Escoles Enriquides del Pla de Barris.

MESURA 9. Intensificar la tasca orientadora amb l'alumnat de secundària i amb les seves famílies

JUSTIFICACIÓ

L'orientació educativa pot marcar la diferència en la trajectòria vital d'una persona. En un context de distanciament dels alumnes amb els centres educatius és fonamental reforçar aquesta funció per garantir que tot l'alumnat disposa dels coneixements, competències i eines necessàries per prendre les millors decisions al llarg de la seva formació i, especialment, en els moments de transició entre etapes educatives o en el trànsit de l'educació al món professional.

S'ha de posar especial atenció en l'alumnat amb menys capital social i cultural, que és el qui més risc de desconexió ha tingut i el qui més risc té de viure situacions d'abandonament escolar.

MECANISME

Cal una major dotació de personal d'orientació educativa pels centres de secundària amb complexitat alta i molt alta perquè puguin assessorar i acompanyar als alumnes i a les seves famílies de manera presencial, telemàtica i telefònica.

Generalment aquests orientadors educatius i psicopedagogs treballen conjuntament amb els EAP i els programes d'orientació formativa de l'entorn, pel que cal afavorir una feina conjunta entre tots els implicats per donar una resposta cohesionada.

MESURA 10. Prevenir l'absentisme escolar mitjançant un sistema de beques salari

JUSTIFICACIÓ

L'absentisme escolar és un problema que s'ha vist incrementat els últims anys. Es tracta d'una absència que genera pitjors resultats educatius i que pot conduir a l'abandonament escolar prematur.

Per altra banda, és una situació que afecta en major grau als alumnes procedents d'entorns socials desfavorits i que posa de manifest les desigualtats educatives existents.

El previsible que l'absentisme escolar augmenti, en primer lloc, a causa del confinament, ja que en molts casos s'ha trencat el vincle amb l'escola i s'ha general desafecció escolar. En segon lloc, la pèrdua de feina en les famílies pot general un efecte crida pels joves que necessiten ingressos.

MECANISME

Implementar un sistema de beques salari per als joves detectats com vulnerables d'entre 16-18 anys a Barcelona perquè es mantinguis en el sistema educatiu.

Aquestes transferències serviren per cobrir els costos directes i indirectes de l'escolarització i per compensar el cost de seguir estudiant.

4. Oportunitats educatives més enllà de l'escola

Els aprenentatges dels infants i joves no finalitzen quan surten de les aules.

Cada vegada el temps fora escola té més importància pels aprenentatges, però encara no hi ha polítiques decidides per reconèixer el rol clau d'aquestes activitats i universalitzar-ne l'accés de tot l'alumnat.

Amb la crisi generada per la covid-19 les diferències d'accés a les activitats fora escola i d'estiu poden agreujar-se. Les barreres econòmiques, socials i culturals poden suposar un empitjorament de l'exclusió educativa fora de les aules.

MESURA 11. Crear registres educatius 360 vinculant les activitats fora escola amb la informació del RALC dels alumnes

JUSTIFICACIÓ

El fora escola es un temps molt valuós per adquirir nous aprenentatges. No obstant això hi ha poc coneixement sobre el nivell de participació de l'alumnat en les activitats que es fan fora del horari escolar i de la bretxa educativa que suposen.

Posar en valor el temps fora escolar com a eina d'aprenentatge ha de ser un dels objectius clau pels propers anys a la ciutat de Barcelona, així com garantir l'accés a aquestes activitats pels alumnes amb més risc educatiu.

MECANISME

Cal construir un històric d'activitats d'estiu i fora escola vinculant les activitats en què participa l'alumnat al RALC. Així es coneixeria quins alumnes gaudeixen d'oportunitats educatives en el fora escola i aquesta informació permetria un seguiment per part de les escoles dels aprenentatges dels alumnes i proporcionaria dades fiables per l'Ajuntament que orientessin la presa de decisions en aquest àmbit. A més, amb aquesta vinculació, tot l'alumnat vulnerable detectat prèviament podria estar exempt del pagament de forma automàtica i s'agilitzarien els tràmits burocràtics.

En el cas del Pla de Xoc, actualment només es recull la gratuïtat de les activitats esportives pels alumnes vulnerables, però caldria ampliar aquesta gratuïtat a totes les activitats fora escola registrades per l'Ajuntament.

S'inclourien en el registre del RALC totes les activitats d'estiu i fora escola amb un segell de l'Ajuntament.

MESURA 12. Garantir l'oferta de suport escolar a tots els centres vulnerables

JUSTIFICACIÓ

El suport escolar és una important eina per millorar l'èxit educatiu, especialment d'aquells infants i joves que es troben en situacions de major vulnerabilitat social i educativa.

El curs vinent serà molt important activar estratègies de suport educatiu, ja que molts infants i joves vulnerables s'hauran vist més perjudicats pel confinament i la crisi posterior.

Aquestes estratègies han de ser una resposta ferma i anar més enllà d'iniciatives diverses per arribar a tot aquell alumnat que necessiti suport escolar.

MECANISME

Garantir l'oferta de reforç educatiu dotant d'un aula d'estudi assistit a tots els centres educatius, especialment als d'alta i molt alta complexitat, perquè puguin tenir un acompanyament en els deures dins l'horari del centre escolar.

Cal garantir l'opció de reforç lectiu amb acompanyament professional als centres educatius més vulnerables. S'ha de garantir que els infants puguin acabar les tasques lectives a l'escola, sense emportar-se deures a casa, tot intentant minimitzar el temps que els alumnes han d'invertir en aquestes tasques addicionals. Permet també fer treballs grupals, rebre suport professional per reforçar competències bàsiques i tenir accés a recursos educatius com ara ordinador, internet o un espai adequat per fer tasques escolars.

Com a punt de referència, es proposa preveure almenys dos cops per setmana una hora per fer tasques.

MESURA 13. Modificar els mecanismes de dotació de beques d'estiu i millorar l'acompanyament de les famílies vulnerables

JUSTIFICACIÓ

Durant l'estiu es produeix una pèrdua d'aprenentatges que afecta principalment als alumnes més vulnerables. Aquestes vacances l'impacte del *summer loss* serà més acusat, ja que els alumnes acumulen molts mesos sense assistir a classe.

Per fer front a aquesta situació, l'Ajuntament de Barcelona ha aprovat un Pla extraordinari que posa en valor la importància de l'estiu com eina igualadora de les oportunitats educatives.

S'ha fixat un augment de les places, beques, activitats i temps d'obertura dels equipaments que hauria de mantenir-se al llarg dels anys.

No obstant això, **cal modificar alguns mecanismes d'informació i dotació de beques d'estiu per assegurar que arribin als alumnes que les necessitin.**

MECANISME

S'han de facilitar els tràmits burocràtics i trencar les fronteres econòmiques: a partir del llistat elaborat d'alumnes vulnerables, seleccionar quins no haurien de fer pagaments i enviar-los una notificació o un avís a través del tutor d'aquesta condició. Aquestes famílies i les que es trobin en centres molt complexos segons la classificació prèviament feta tampoc haurien de fer tràmits per justificar la seva condició i haurien d'estar exemptes del pagament automàticament.

Actualment, per accedir a les ajudes pels casals es considera la renda personal disponible per nucli de convivència (ingressos nets anuals). Degut a la situació actual, moltes famílies hauran vist empitjorar la seva situació econòmica els darrers 3 mesos, un fet que s'hauria de considerar per l'atorgament dels ajuts.

Per altra banda, tot i que el termini per sol·licitar una beca es va prorrogar fins el 31 de maig aquest any, caldria mantenir obert el termini d'inscripció i dotació d'ajuts tot l'estiu.

MESURA 14. Iniciar un pla de personalització educativa per l'estiu

JUSTIFICACIÓ

Generalment no existeix un seguiment per part de l'escola de les activitats d'estiu que fan els seus alumnes.

Aquest estiu, amb l'absència prolongada a les classes i la pèrdua d'aprenentatges dels alumnes més vulnerables, és més important que mai que docents, educadors i monitors es coordinin per acompanyar els alumnes durant les activitats de vacances.

Conèixer el catàleg d'activitats d'estiu pot ajudar al docent a fer recomanacions personalitzades pels alumnes en funció de les seves necessitats. Aquestes recomanacions específiques poden ser molt rellevants per aconseguir que els alumnes més vulnerables participin en un estiu enriquit que redueixi les bretxes educatives.

MECANISME

Establir que tots els alumnes, especialment aquells amb més risc educatiu, facin una tutoria abans d'acabar el curs per determinar quines competències han de reforçar i el seu estat emocional. Amb aquestes avaluacions es faran recomanacions específiques d'activitats durant les vacances.

Per fer aquestes recomanacions personalitzades, cal crear un directori d'activitats d'estiu de tot tipus i fer arribar el llistat als docents perquè abans de començar les vacances puguin fer recomanacions a les famílies en funció de les necessitats de reforç i els interessos dels alumnes.

Durant la ronda d'entrevistes amb les famílies prèvia a l'estiu, cal donar aquesta recomanació i una avaluació de l'alumne. L'alumne hauria de portar aquesta avaluació a les activitats d'estiu perquè els monitors coneguin la seva situació i ampliar aquesta informació quan acabi l'estiu. La família veuria així el progrés i s'haurien de retornar aquestes avaluacions al nou tutor perquè conegui la situació i les necessitats de l'alumne el curs vinent.

MESURA 15. Afavorir el reforç de la competència lectora durant l'estiu i més enllà

JUSTIFICACIÓ

Barcelona ha de tenir una actitud proactiva en el foment de la lectura, especialment aquest estiu. L'absència a classe produeix una pèrdua de competències, entre elles la competència lectora, i l'estiu ha de ser un moment clau per potenciar el gust pels llibres.

El Pla Extraordinari aprovat per l'Ajuntament de Barcelona recull l'obertura de les 25 biblioteques durant tot el període de vacances amb una proposta d'activitats.

L'obertura dels espais és un primer pas que ha de mantenir-se al llarg dels anys, però **cal introduir altres mesures per afavorir que els infants i joves desenvolupin l'hàbit lector.**

MECANISME

Cal aprovar un pla de competències lectores que inclogui estratègies pel foment del gust per la lectura. Aquest pla de recuperació ha d'estar liderat pel Consorci de Biblioteques de Barcelona per estendre pràctiques i activitats efectives de foment de la lectura a tots els equipaments de la ciutat.

Alguns dels programes que caldria oferir a totes les biblioteques són els laboratoris de lectura per als infants i les famílies que actualment ja es fan a alguns punts. A més, aquests laboratoris podrien tenir continuïtat també durant l'estiu, especialment tenint en compte que des d'aquestes vacances hi haurà més biblioteques obertes.

També es pot generalitzar el disseny d'itineraris de lectura pels infants amb l'assessorament dels bibliotecaris, una manera de personalitzar l'experiència lectora. Les biblioteques també podrien liderar que els centres educatius facin arribar pautes a les famílies perquè puguin acompanyar la lectura dels seus fills i filles.



FUNDACIÓ
BOFILL

Educació per canviar-ho tot